

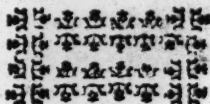
SAMUELIS HARTLIBII
EPISTOLA
GRATULATORIA

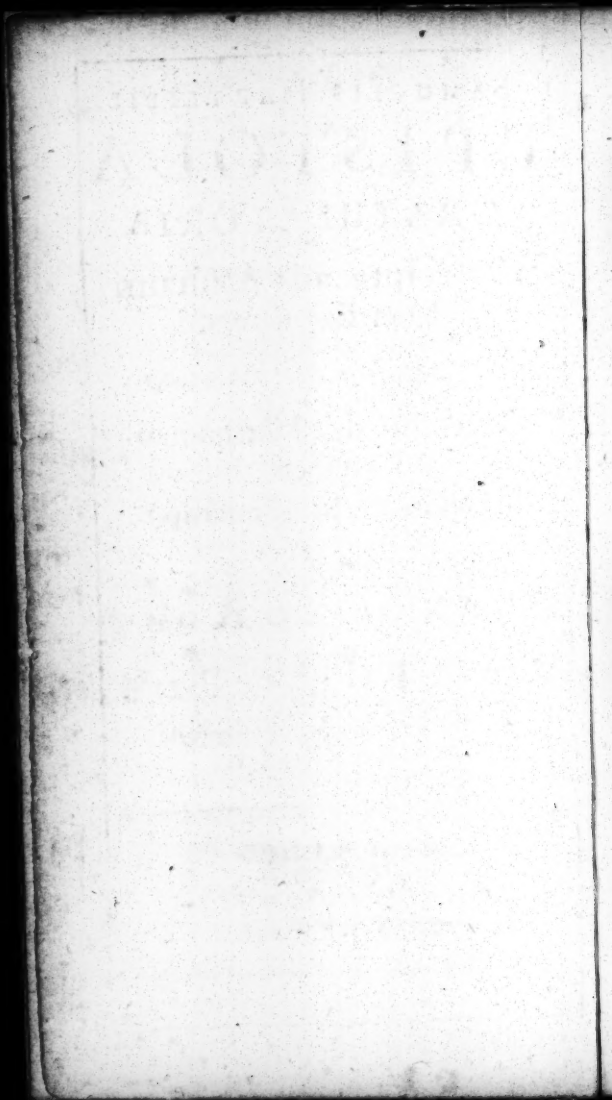
Perscripta ad Amicum
suum singularem.

Interpretem Germanicum
Tractatûs de Matrimonio
Myſtico
Idiomate Anglicano conscripti

A

FRANCISCO ROUS,
Viro de Religione Patriâ
Eruditione, ac Peregrinâ
præclarissimè merito.

Samuelis Hartlibij

EPISTOLA

Gratulatoria.

UANDO sum-
sisti Tibi Vir
Eximie, pensū
istud transfe-
rendi Matri-
monium Mysticum Autho-
ris Viri perquàm Illustris;
fateor hoc me ita affecisse,
ut non possim non agere
Tibi gratias pro laudabili
Tuo conatu, & navatâ fi-
A 2 deliter

deliter operâ. Sive enim materiam aut Circumstantias Operis, sive oportunitatem instituti Tui specto, facilè mihi suppetit argumentum, utrumq; si opus sit, largiter sanè, nec ultrà tamen, quàm res ipsa meretur, commendandi. Sed enim brevitati studebo, & summa tantùm rerum capitangam, quæ cum ad animi mei oblectationem, tum verò ad laboris Tui, quem publicando huic Tractatui impendis, commendationem pertinere videntur.

Quod igitur materiam concernit, & Scopum Authoris, vix invenio quicquàm, quod subijciam oculis meis contemplatione dignius, aut verâ consolatione

tione plenius. Etenim Mysticum Ecclesiæ cum Christo Matrimonium, est magnum illud gaudium omnium Sanctorum in Apocalypsi, quod proximè sequitur destructionem Babylo-
nis, tanquàm effectus dominationis ejus, & complementum Beatitudinis Sanctorum. Si spectemus *A-
poc.* 19. cap. à v. 1. ad 7.

Omnes Sancti exultant ob destructionem Babylo-
nis, cujus mentio fit Capite præcedenti, ubi Mundus lamentatus fuerat; & lætitiæ tantæ & exultationis illorum causa est primò quidem, quòd *vero & justo*
Judicio damnaverit MERE-
tricem illam magnam, v. 2.
Secundo, quòd ipse (nimi-

*rùm Dominus Deus Omni-
 potens) inierit regnum, v.
 6. Tùm si consideremus
 id quod sequitur à v. 7.
 usq; ad 11. patebit, quòd
 consequens hujus Regimi-
 nis, Potestatis, ac Politix,
 sint Nuptie agni, ubi San-
 cti se mutuò exhortantur ad
 gaudendum & exultandum,
 & dandum gloriam Illi, qui
 regnat, v. 7, 8. & quòd
 Beatitudo Sanctorum in
 Terris perfecta futura non
 sit, donec vocentur ad Cæ-
 nam Nuptiarum Agni, con-
 firmatur validâ asseverati-
 one Angeli v. 9. & con-
 sternatione ac ingenti ad-
 miratione Prophetæ Je-
 hannis præ gaudio, quo ra-
 piebatur ad apprehensio-
 nem gloriosæ hujus Visio-
 nis,*

nis, v. 10. Myſticum hoc Matrimonium non ſolum eſt magnum illud gaudium Sanctorum, & complementum Beatitudinis ipſorum, ſed ipſius Chriſti gaudium in Sanctis ſuis, & perfectio ac complementum gloriæ ejus dici quodammodo po- teſt. Nuptias has eſſe gaudium Chriſti in Sanctis ſuis, patet ex Naturâ rei, quia Nuptiæ ſunt jus quoddam fruendi re amatâ, necnon actualis introitus ad illam fruitionem, dùm expletur deſiderium amoris, quo nullum in Naturâ datur gaudium intimius, juxta ac vehementius. Atq; ſi credimus Chriſtum ſemper eſſe verum Maritum Eccleſiæ ſuæ, & ab actuali & plenâ

possessionæ Amatæ suæ ar-
 ceri, quoad Babylon super-
 est, & nuptiæ Agni com-
 pletæ non sunt ; oportet
 nos itidem credere, hoc re-
 spectu gaudium ejus non-
 dūm esse completum, quo-
 niam nondum potitur desi-
 derio suo, quod cū asse-
 cutus fuerit, tū verè de
 eo dicetur, *quòd gaudium*
ejus perfectum sit in Sanctis
 suis. Hoc Christi gaudium
clare exprimit Esaias Pro-
pheta, cap. 62. v. 7. his
verbis : Gaudio Sponsi cum
Sponsâ gaudebit tecum De-
us tuus. Dicendum est igitur,
quòd non modò com-
plementum hoc sit gaudij
Sanctorum, sed quòd ipsius
Christi gaudium sit in San-
ctis suis, & complementū
 Statū

Statûs gloriæ. Quando enim Apostolus, *Eph. 1. v. 22, 23.* monstraturus eminentem Christi gloriam, quam Pater illi dedit, quod nimirum *constitutus sit Caput super omnia Ecclesia, & quod Ecclesia sit Corpus Ipfus, & complementum ejus qui omnia implet in omnibus*; quando, inquam, Apostolus hoc pacto describit gloriam Christi in relatione ad Ecclesiam, manifestè satis indicat, quod pars maximè eminens gloriæ ejus sit constitutum esse super Ecclesiam, & quod Ecclesia, quæ est corpus ejus, gloriam hanc compleat atq; perficiat; dicit enim Ecclesiam esse complementum ejus qui omnia implet

in omnibus. Originaliter
 omnis gloria & felicitas ab
 ipso descendit ad Ecclesi-
 am, & per Ecclesiam ad
 Universam Creaturam, si-
 cut patet *Rom.* 8. 21. sed
 finaliter seu completivè
 omnis perfectio & comple-
 mentum Gloriæ ab Eccle-
 sia recipiat ad ipsum.
 Atqui hæc reciprocatio
 Gloriæ ab Ecclesiâ ad
 Christum, non apparebit
 Creationi, donec Nuptiæ
 Agni compleantur; tunc
 enim perfectiones omnium
 Sanctorum colligentur in
 unum cumulum & consti-
 tuent unum Corpus, adden-
 dum perfectioni capitis sui:
 quâ ratione symmetria Ca-
 pitis & Membrorum, in san-
 ctâ pulchritudine & virtute
 gloriosâ,

gloriosâ , implebit justam
 mensuram omnis excellen-
 tiæ possibilis, quam Caput
 non minùs à membris, atq;
 hæc à Capite acceptura
 sint. Quæ cuncta osten-
 dunt, quod ratione Mate-
 riæ ipsius non datur subje-
 ctum ullum contemplati-
 one nostrâ dignius, & quod
 Apostolus de Matrimonio
 Christi & Ecclesiæ loquens,
 non sine gravi causâ illud
 vocet *Mysterium Mag-
 num*, Eph. 5. 32. Quod si
 præterea consideremus sco-
 pum, quem Author in con-
 scribendo hoc Tractatu
 propositum, habuit, nimit-
 rum ut ostenderet Unio-
 nem Protestantium Fideli-
 um cum Christo necnon
 oportunitatem, quæ præser-
 tim

rim hoc tempore publica-
tur, nimium quantum acce-
det ad gratiam, quam susci-
piendo hoc labore apud
nos promeruisti.

Quod ad Scopum Au-
thoris, non alius unquam fi-
nis studiorum aut actionum
nostrarum esse debet, quàm
ut simus *unum cùm Chri-
sto*; ut ipse vivat in nobis
& nos in ipso: Apostolus
de seipso loquens, *Gal. 2.*
20. narrat nobis, se *per vi-
tam Fidei sic unitum esse*
cùm Christo, ut non tam ip-
se sibi, quàm *Christus in ip-
so viveret*. Consistit autem
hæc Unio non tantum in
eo, quod facultates Vitæ à
Spiritu Christi proceden-
tes, redundant in nos tan-
quàm ipsius membra, se-
cundum

cundam illud, Rom. 8. 2.
Quod Lex Spiritus Vitæ,
qui est in Christo Jesu libe-
ret Credentes à Lege peccati
& mortis, & quod justitia
Legis compleatur in his, qui
non secundum Carnem am-
bulant, sed secundum Spiri-
tum. Ibidem v. 4. sedet in
eo consistit Unio, ut Scopus
Vitæ nostræ deinceps neuti-
quàm separetur à Christo,
sed unicè collineet ad Sta-
tum illum vitæ, in quo ipse
jam vivit Deo, sicut mor-
tuus est & resurrexit, ita ut
omnes nostræ actiones sint
veluti hominum mortuo-
rum Mundo, & Viventium
Deo; In executione Con-
filiorum nostrorum posthac
non nobis vivere debemus,
sed ei, qui pro nobis mortuus
 &

& suscitatus est, sicut Apo-
stolus inquit 2 Cor. 5. 15.
 Fundamentem hujus Unio-
 nis quoad Scopum & Cur-
 sum præsentis Vitæ nostræ,
 est, nonmodò novum prin-
 cipium Vitæ, quod est Spi-
 ritus Christi in nobis; sed
 novus quoq; Status omnium
 rerum, quibuscum nobis
 commercium esse potest, &
 nova relatio inter nos & res
 omnes; nam in Christo
 non ipsi tantum novæ Cre-
 aturæ evasimus, sed & om-
 nia nova facta sunt nobis, &
 nova quædam forma intro-
 ducta est in res omnes re-
 spectu nostri: *Ecce nova*
facta sunt omnia, inquit A-
 postolus, *& omnia sunt ex*
Deo: ibid. v. 17, 18. Sen-
 sus ejus hic est, quòd Deus
 jam

jam reconciliatus, largiatur
 nobis jus novum in res om-
 nes, novâ ratione utendas
 alio planè modo, atq; in a-
 lium finem quàm antea.
 Deus enim postquàm re-
 conciliavit nos sibi per
 Christum, vocat nos ad
 Communionem secum ha-
 bendam, itidem ut Christus
 habet: neq; solum vivifi-
 cavit nos in illo, sed & susci-
 tavit cùm illo, à terrenâ
 nostrâ vitâ, & cogitationi-
 bus atq; consilijs, neq; hoc
 solum, sed & Cœlesti loco
 nos donavit cùm Christo,
 ut possideamus omnia in
 Cœlis, & animis nostris
 Christo jungamur ad faci-
 endum & usurpandum om-
 nia vigore Cœlestis vocati-
 ones, sicut ipse facit, *promovendo*

uendo nimirum ipsius Reg-
num, cogitando quæ sunt ad
dexteram Dei, ubi Christus
fedet : & partes ferendo in
Cœlestibus negotijs, sicut
decet Cives Cælestis Hie-
rosolymæ, imò non Cives
modo, sed hujusmodi, qui-
bus jus quoddam in Reg-
num Universum acquisitum
est. Hinc est, quod Colos.
3. 1, 2, 3, 4. ab Apostolo
consideramur, veluti qui
jus habent in omnia, quæ
sunt ad dexteram Dei, ubi
Christus est ; jubet nos A-
postolus illa curæ ac Cordi
habere, cur quæso ? annon
ideò, ut utamur ijs, & pos-
sideamus ut nostra, ad ser-
viendum illi ? Sic est pro-
fectò. Ideò enim Regnum
assumere dicimur, quod con-
cuti

cuti non potest. Heb. i 2. 28.
 Qu d si assumimus Reg-
 num, certè ob hoc erit, ut
 eo fruamur atq; utamur,
tenentes gratiam (ut Apo-
 stolus loquitur ibidem)
per quam ita colamus De-
um, ut ei grati simus. Sed
 argumentum quò utitur ;
Colos. 3. v. 3, 4. ad per-
 suadendum nobis, ut in hac
 Unione vivamus, memora-
 bile est valdè ; quoniam
 (inquit) *Vita vestra ab-*
scondita est cùm Christo in
Deo. Postquàm autem Chri-
stus manifestus factus fuerit
tùm & vestra Vita, seu
vos cùm eo patefietis gloriosi.
 Memorabile est, inquam,
 hoc Argumentum, etenim
 ob Oculos ponit tam præ-
 sentem nostrum Statum, &
 Rela-

Relationem ad Christum,
 quàm futuram nostram
 Spem, præsentì Statui in-
 nixam. Præsens noster Sta-
 tus respectu. Christi ,
 est , *quòd Vita nostra*
abscondita est cum illo in
Deo : Ille nunc totus
 vivit Vitam Dei, & nos,
 qui sumus illius membra, os
 & Caro, Sponsa illius, cui-
 jus competit in omnia quæ
 possidet, nos, inquàm, vi-
 vimus eandem vitam. Quæ
 cum ita sint, postquàm in-
 quit Apostolus , Christus
 Vita illa nostra manifestus
 factus fuerit, tùm & nos
 cum eo patefitemus glorio-
 si : nimirum admonet nos
 spei nostræ, & quid deinceps
 expectandum sit no-
 bis , tanquam consequens
 hujus

hujus relationis, quemadmodum scilicet modò unum sumus cum Christo ratione juris in omnià, quæ ipse possidet ad dexteram Dei Patris sui : ita deinceps quoq; Unum cum eo futuri sumus, quando patefaciet gloriam suam ad dexteram Majestatis, tùm & nos apparebimus Vestiti eadem Gloriâ. Quicquid credentes modò spe tenent tanquam futurum, id ipsum jam nunc per fidem possident ; Est enim *Fides Substantia eorum qua sperantur, & evidentia eorum qua non cernuntur* : Heb. 11. 1. Quapropter Unio Protestantium cum Christo quoad fruitionem & usum rerum omnium, pendet à Veritate

Veritate fidei ipsorum, & consistit in Scopo actionum, quas suscipiunt ad obtinendum Statum illum & Relationem, ad quam Deus ipse sibi illos advocavit, *ut ambularent sicut dignum est Deo, qui vocat illos ad suum Regnum & Gloriam,* 1 Thess. 2. 12. Quod superest, non immorabor huic materiae ulterius, quandoquidem Scopus Authoris in hoc Tractatu id satis evidenter & exactè, ut solet omnia magno cum judicio exequitur. Ego verò Rationes expono duntaxat, Cur vel hoc Tractatu afficiar, vel Tuo labore delecter, aut Te commendem ob publicationem argumenti non solum utilissimi, sed quod
 vel

vel maximè hoc-tempore
 Mundo demonstrari, & ab
 omnibus Spiritualibus Ve-
 ritatis Professoribus dili-
 genter expendi merebatur.
 Cur autem perutile id fore
 credam, hoc præsertim
 temporis Articulo, prima
 ratio est, quia ostendere
 potest quis nobis sensus sit
 Relligionis Protestantis,
 non contentos esse nos
 simplici & Generali ejus
 notione, neq; eam sic acci-
 pere, quasi consistat in re-
 bus externis, sed intrare nos
 in ipsa adita, sive Sanctum
 Sanctorum; & consequen-
 ter quærere Realem atq;
 Universalem Reformatio-
 nem Professionis nostræ,
 conantes ostendere Mundo
 veram Perfectionem Relli-
 gionis

gionis Protestantis, non esse nobis Animum acquiescendi in concinnandis externis Formulis (quanquàm divinarum Constitutionum nullam negligemus, sed memores erimus omnium Statutorum ejus, cujuslibet suo loco, quemadmodum ipse observanda præcipit,) sed ulterius protendimus animas nostras, ad id quod magis spirituale est ; *ad prætium sublimis vocationis Dei in Christo Jesu* ; Hæc meta est, ad quam tendit hæc Reformatio nostra, quamq; Author hujus Tractatûs monstrare satagit, ut probet æquitatem Actionum nostrarum, quæ traducuntur adeò à mundanis & perversi Animi hominibus, qui

non nisi de Terrenis solliciti, Protestantes sunt nomine solo, atq; illud vix quidem. Si Tractatus hic scriptus fuisset à Ministro quodam Ecclesiæ, non tantum pondus haberet ad asserendam Fidem Reformationi nostræ, atq; nunc, quando scriptus est à Consiliario Statûs Celsitudinis Ejus, qui Membrum est Parlamenti præsentis, & Orator erat proximè Superioris, ut pateat Mundo, Ministros Statûs apud nos quæ sunt futûri seculi curare non minûs, quàm quæ sunt præsentis, & Scopum illorum esse non tam ad Politicæ normam, quàm ad Dei gratiam vivere atq; in Veritate sanctæ Professionis

nis præire alijs viam Prote-
 stantis Relligionis. Enim
 verò qui tantas res moliun-
 tur, ac Celsitudo Ejus cum
 Consiliarijs suis, necesse
 est, ut fundamentis super-
 struant firmioribus, quàm
 vulgus Politicorum solet ;
 siquidem non sibi modò,
 sed seculis omnibus futuris
 ædificant, Regno Christi
 ædificant, & proindè æter-
 nitati ipsi, atq; hoc respectu
 etiam sibi ipsis ; ideoq; ali-
 um fundum habent, & ge-
 nus aliud Fundamenti jace-
 re conantur, quàm Politi-
 cialij, qui non nisi ob finem
 Politicum Relligionis cu-
 ram habent, ut simplicem
 populum hâc ratione cir-
 cumducant ; certus ego
 sum, Gubernatores nostros
 longè

longè aliud quærere, videlicet, verum & præcipuum illorum Scopum esse. ut *Veritas*, sicut est in *Christo*, manifesta fiat universo *Mundo*, & illustretur in pulchrâ *Sanctimonia*, & *Ordine* iusto, & ut *Populus*, illorum cura commissus, tenero affectu, & *Paternâ* sollicitudine invitetur ad participandum gaudium illud *Salvationis Dei* nostri, simulq; instrumentum evadat idoneum (*ambulando* sicut dignum est *vocatione Cælesti*) ad restituendum *Tabernaculum Jacobi*, quod subversum est. Quod si alij *Politici*, qui sunt inter *Protestantes*, similiter sincero corde semet ipsos *Deo* voverent, *authoritate* & *potentiâ* suâ, iuste usuri ad tantæ rei, quam *Proceres* nostri moliuntur, *promotionem*, sive

B eandem

eandem nobiscum viam insistere vellent, quid non poterat effici? & quidem exiguo temporis spatio? Tempus est igitur, ut vindicemus existimationem & actiones nostras, necnon ostendamus cariosis illis Politicis hujus seculi, veritatem inesse promissionibus Christi, & futurum esse, *ut Regnum Dei & Justitiam ejus quarentibus nobis reliqua omnia adjiciantur.* Etenim sincerè quæsi vimus Regnum Dei, & Ductores nostri quærunť Justitiam ejus, illam ipsam justitiam, quæ est per Christum in Deo, quamq; Evangelium insinuat, ideoq; præter expectationem omnium hominũ dedit illis Deus omnia velut additamenti loco. Miraculosi illi successus, quibus Deus illos beavit contra oppositionem

tionem Nationum omnium
 (neq; enim quisquam juvabat
 illos, sed omnes potiùs impedi-
 ebant) cur obsecro dati sunt ?
 aut quem in finem collati ? an-
 non ideò, ut patefacerent supre-
 mam illius potestatem super
 omnia, & quòd res magnas hu-
 jus Mundi confundere velit per
 Ignobiles, qui freti illo compo-
 nunt se ipsos ad serviendum
 Regno Filij ejus ? qui si indu-
 bitatus ejus Scopus est fateamur
 oportet, eum reperisse propria
 sua Instrumenta, quæ in hunc
 usum aptata adhibuerit, prout
 illi res & causa postulare vide-
 bantur. Si vellent alij quoq;
 Politici semet ipsos componere
ad ambulandum cum Deo, sine
 dubio ostenderet etiam illis, cui
 Rei aut Usui servire poterant
 in Regno ejus, verum nunc,

proh. dolor ! pleriq; ex illis
 putant Sermonem de Regno
 ejus vel nudum nomen, aut
 Notionem esse Philosophan-
 tum, vel fucum quendam calli-
 dorum hominum, vel certè ni-
 hil pertinere ad Civilia Nego-
 tia, sed unicè committendum
 illis, qui positi sunt in Ecclesia,
 ad retinendum populum in ti-
 more. Quantum verò ad ip-
 sos, id unum curant, ut cum vo-
 luptate fruantur loco suo, divi-
 tias cumulent, potentiam ac-
 quirant, & supplantent quic-
 quid illis resistere audet ; ut
 constituent Ministros Verbi,
 qui unicè ab illis dependeant,
 ut suis tantummodò commodis
 serviant in locis suis : apparet,
 inquam, plerosq; illorum haud
 aliter sentire de Relligione, atq;
 dixi modò. Id solùm curant, nè
 planè

planè impij videantur ; sed
 scrutari aut intelligere Myſte-
 ria, & ambulare in virtute Pie-
 tatis, res illis ridicula videtur,
 & ſomnium ægrotantium Me-
 lancholicorum : undè fit, ut
 Antefignani evadant omnis a-
 ſotix & luxuriæ, & juxta Dei
 Judicia ſibi ipſis & Populo ſuo
 accerſant. Jam verò ſi hujus-
 modi aliquo Exemplo à Pro-
 feſſoribus noſtris alijs præbito
 excitari fortè poſſent ad Juſti-
 tiam, ingenti ſanè Felicitate
 mactaretur Proteſtantium Cau-
 ſa & Profeſſio : & commoda
 oportunitas Operæ Tuæ in
 publicando hoc Tractatu hoc
 ipſo temporis Articulo, quo
 circumſpicere, & Proteſtantium
 cauſam aſſerere incipimus, com-
 mendationem meretur haud
 vulgarem, & valdè idonea vi-
 detur,

detur, quæ promoveat Opus
 Dei in manibus nostris, & in
 vitet *alios ad dilectionem &
 bona opera.* Multis præterea
 Modis hic Tractatus, ita editus,
 utilis esse potest, & erit, uti
 spero; nam apud alios commo-
 dè adhiberi poterat & debe-
 bat ad Reformationem Solem-
 nitatum Matrimonialium inter
 Christianos, & præsertim inter
 Magnates Terræ. Ubi enim
 intellexerint Protestantes ex
 hoc Mysticum suum Matrimo-
 nium, videlicet Christi & Ec-
 clesiæ, necnon Unionem suam
 cum Illo; item quod Sanctum
 Matrimonium institutum sit ad
 representandum Connubium
 Christi & Ecclesiæ, quamo-
 brem Protestantibus injunctum
 est *contrahere Matrimonium in
 Domino*; tum verò evidenter
 apparebit

apparebit his qui cum Consci-
 entiâ suscipiunt hunc Ordinem,
 quod obscæna omnis oblecta-
 tio, impura & lasciva Poëmata,
 asotia & crapula longè exulare
 debeant à Solemnibus Matri-
 monij, utpotè quæ profanant
 istum Ordinem, & dedecorant
 Professionem solvuntq; Unio-
 nem, quæ est inter Christum &
 verè credentes. Quando Apo-
 stolus *Ephes. 5. v. 22.* usq; ad
 finem Maritis & Uxoribus ob
 Oculos ponit Exemplum Chri-
 sti & Ecclesiæ, quod sequantur
 in moribus & dilectione mutuâ:
 simulq; jubet, ut ad istum mo-
 dulum Affectiones suas compo-
 nant, nimirum ut *Uxor diligat*
Maritum, & illi obediat, sicut
Ecclesia Christo, & Maritus
vicissim reciproco amore prose-
quatur Uxorem, sicut Christus
Eccle-

Ecclesiam suam; Ecquid insinuat aliud quàm quòd hi, qui Connubium ineunt in Domino, id agere debeant, ut in suo Statu participes fiant Amoris, Vitæ, Virtutis, & Gloriæ illius, quæ revelabitur in Nuptijs Agni; quod si faciunt, fore ut Conjugalis illorum Vita, & Solemnitas Nuptiarum fiat pars Magni illius Festi, & ipsi participes Cœnæ Agni: sin omne gaudium Conjugalis Vitæ, & Solemnitatis ponant in vanâ quâdam, corruptâ & stolidâ illecebrâ sensus, quam Communionem habere possunt cum Christo? aut quam Societatem cum Sponsâ ejus? quomodo Gaudij illius participes fient, quod est *purum & Sanctum Gaudium, & Voluptas, qualis est ad dexteram Dei, perpetua?*

apperita? Itaq; ad reprimendas Car-
 nales & Bestiales Solemnitates bru-
 torum hominum, qui Conjugium in-
 eunt, ut volutentur in concupiscen-
 tijs suis, iniciantes hunc Ordinem om-
 nis generis luxu & lasciviâ, Carmini-
 bus gratulatorijs, & Fescenninis Poë-
 matibus Ingeniorum nequam, ad pro-
 vocandos impuros Affectûs compa-
 ratis, abundantia Cibi & potus: ad
 reprimendum, inquam, hæc scandala,
 quæ adeò increbuerunt apud Prote-
 stantes, ut quilibet ferè ad illorum
 Exemplum se componens, summo
 honori ducat sibi, si quàm maximè
 modum excefferit, in quo Summates
 fere præ cæteris, luxuriant: ad re-
 primendum hæc, inquam denuò, & ut
 veri Protestantes discant in hoc U-
 num esse cum Christo, meminerintq;
 sancta sua Connubia in Domino Sym-
 bolum esse Mystici Matrimonij, Tra-
 ctatus hic utilissimus & commodissi-
 mus esse potest, eritq; Testimonium
 pro nobis, qui modo in primâ fronte
 Reformationis collocati sumus, nos,
 qui initiationem Nuptialem, à super-
 stitioso illo more & persuasione quasi
 ad Ministros solos pertineret, Candi-
 datos

datos Connubij conjugare, traduxi-
 mus ad verum canalem Authoritarij
 publicæ, nullo interim modo separa-
 tum velle negotium à relatione illâ,
 quam habet ad Christum, cui potius
 affigere illud studemus arctiori vin-
 culo congruentiæ cum Unione, quæ
 est inter Illum & Ecclesiam, & de-
 centiori longè Sanctimoniâ, quàm
 usquam alibi observatur hætenus.
 Omnes has commoditates, Amice
 dignissime, labores Tui promovebunt,
 dum Tractatum hunc pluribus com-
 munem facis; atq; ideò volui Tibi
 hoc testatum facere, pro candido
 meo affectu erga Te, & amore erga
 Publicum, ut animum Tibi adderem
 conanti, simulq; gratularer promp-
 titudini & alacritati perficientis, atq;
 ut patefacerem deniq; quàm mihi sit
 volupe mea Studia cum Vestris con-
 jungere, in opere tam laudabili, quod
 gratiam addere potest vjs nostris, &
 sensui Veritatis, quò debitores sumus
 vicinis nostris ut hoc pacto induca-
 mur omnes ad sentiendum eadem,
 atq; hæc excellentissima quæq; , quæ
 sunt in Domino, ut Pax & Veritas
 floreant inter nos, quando uniti Chri-
 sto.

to in: eniemus nos invicem junctos in ip-
ales enim cunq; Formulas condi-
igarum, Unionum, Pacificationum,
actionum, nisi procedant ab Unione
Christo, & nisi uniant nos invicem in
analogia ad ipsum; nunquam erunt sta-
biles; sed rupturas nostras peiores faci-
ent potius, & magis irreconciliabiles. Pro-
indè sic utamur Fœ Unione Protestantium
cum Christo nunc, dum Protestantes sunt
in Eo, ut uniantur, & nos profiteamur de-
siderium nostrum, quò cupimus pars esse
illius Unionis, utamur, inquam, Testimo-
nij loco ad patefaciendum fundamentum
& viam, quam in hoc negotio sequi op-
tamus, tanquam Status Christianus, subor-
dinatus Christo in Regno ejus, non autem
ut potestati Mundana, ob fines & usus
merè Politicos. Et planè mihi persuasum
habeo, quòd Author hujus Tractatus, hunc
finem respexerit in Editione Latinâ, ac
proindè noluerit hoc negligi inter obser-
vationes Rerum, ad commendationem O-
peris pertinentium; & quod voluerit Te,
dum sustines laborem, eximium hoc scrip-
tum magis publicum faciendi, eundem
Scopum respicientem delectari in perfici-
endo Opere, ut qui aptus sis non nihil
conferre ad institutũ tam laudabile, quòd
vergit ad sanandas rupturas multarum Gene-
rationum, necnon jacienda Fundamenta Sionis,
hoc nostro Seculo, quod plenum adeò distra-
ctionis

tionis & confusionis apparet. Fel
manum commodare potest ædific
in locis desertis, & reparandis rui
mûs Dei: reverâ autem, nihil magi
ad reparandas ruinas nostras, quàm v
niendi nos in Christo; etenim struct.
nulla stabit, quæ non Illi tanquam petra
inædificata est, & nulla compages durabit,
nisi quæ aptè junctæ & compaginata est in
Eo, qui est Caput, ut totum Corpus congru
enter coagmentatum & compactum per omnes
suppeditatas commissuras, ex vi intus agente,
pro mensurâ unius cujusq; membri, incrementũ
capiat Corpori conveniens ad sui ipsius exstru
ctionem per Charitatem, ut Apostolus loqui
tur Ephes. 4. 16. Hæc est Via Justitiæ, &
Pacis, & Gaudij in quo consistit Regnum Dei,
atq; si Christo serviamus in eo, inveniemus
Gratiam coràm Deo & approbationem apud
homines. Itaq; lætor, quod videam talia in
citamenta suppeditari à Viris in dignitate
constitutis, & amo promptitudinẽ Tuam,
quæ Veritates has Mundo interpretari &
magis notas facere satagit. Superest ut la
bores Tuos Benedictioni Divinæ com
mendem, & Tequàm optimè valere ju
beam. Westmonasterij, ex Edibus meis.

Ipsis Calendis Januarijs. Anno 1655.

Proderunt etiam ejusdem Viri Illustris
alii duo Tractatũs eximij Latine editi
INTERIORA REGNI DElenucleantes,
qui nunc eodem volumine huic Textio, De
Matrimonio Mystico, conjunguntur. **Finis.**

to in

et
et
abie
st in
gru
mnes
ente
em u
fru
qui
, &
Dei,
mus
apud
in
tate
am,
ri &
la
om
ju
eis
s
tris
diti
tes,
De
nis.

F131123

H985.5

